

นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 พ.ศ. 2560 – 2564

Thailand's Policies and Strategies on Tourism toward Chinese Tourists under The ASEAN Plus Three 2017 – 2021

ศิวรรจน์ บังเอิญ

Siwan Bungern

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: siwan.jp@gmail.com

Received: 2023-05-19; Revised: 2023-09-29; Accepted: 2023-09-30

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน 2) ปัญหา อุปสรรคของนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน และ 3) ประเด็นที่ควรพิจารณาในแผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ในอนาคต การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทย 2) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวไทย-จีน และ 3) กลุ่มนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและวิจัยเอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวช่วงปี พ.ศ. 2560-2564 เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวผ่านการตลาด พัฒนาศักยภาพบุคลากร ภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วนและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยว 2) ปัญหาด้านการเมืองในการกำหนดมาตรการควบคุมนักท่องเที่ยว ปัญหาด้านนโยบายและความร่วมมือ ปัญหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ปัญหาข้อแตกต่างของแต่ละประเทศ ปัญหาเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรม และปัญหาความเข้าใจและการยอมรับนโยบายของผู้กำหนดนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว 3) แผนงานและโครงการการท่องเที่ยวในอนาคตควรพิจารณาจาก 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ประเด็นกระแสปัญหาจากผู้คนจำนวนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคม ก่อให้เกิดการวิตกกังวลหรือการได้รับผลกระทบจนกลายเป็นภาวะวิกฤตที่มีอิทธิพลต่อการผลักดันสู่วาระนโยบาย ก่อนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย (2) ประเด็นกระแสการเมือง ที่อาจส่งผลกระทบต่อเกี่ยวเนื่องกับกระแสอื่น ๆ โดยกระแสการเมืองจะมีอิทธิพลต่อการผลักดัน "วาระนโยบาย" ก่อนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย (3) ประเด็นกระแสนโยบายควร

พิจารณาจากกระแสนโยบายภายนอกรวมด้วย เช่น นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศคู่แข่ง กระแสนโยบายประเทศต้นแบบการจัดการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, นักท่องเที่ยวชาวจีน, อาเซียนบวก 3

Abstract

This research aims to study 1) the policy and Thailand's tourism strategy towards Chinese tourists, 2) the problems and obstacles of Thailand's tourism policies and strategies towards Chinese tourists; and 3) Issues that should be considered in the work plan and Thailand's tourism projects for Chinese tourists under the ASEAN Plus 3 cooperation framework in the future. This research employs qualitative methodology, using in-depth interviews from groups policy makers and Thailand's tourism strategies, group of entrepreneurs of Thai-Chinese tourism business and a group of academics in tourism, totaling 9 persons.

The results of the research revealed that: 1) the policy and strategy during 2017-2021, focusing on the development of tourist attractions, products, services and facilities. Including balancing Thai tourism through marketing develop personnel potential network partners from all sectors and the tourism industry in accommodating tourists, 2) political problem in determining measures to control tourists. Policy and cooperation. Issues cultural identity problem. Problems that differ from country to country. Social and cultural conditions problem. The problem of understanding and accepting policy adjustments by policy makers affect tourism, 3) the work plan and projects in the future should be based on 3 issues: (1) current issues; from a number of people or any group in society until causing anxiety or being affected to becoming a crisis that influences the push for the policy agenda. before entering the policy decision-making process, (2) political current issues that may have an impact on other currents, with political currents influencing the advocacy of the "policy agenda" before entering the policy decision-making process, (3) policy trends should be considered from external policy trends as well, such as tourism policies of competing countries, policy trends of model countries in tourism management.

Keywords: Tourism, Chinese Tourists, ASEAN Plus Three

บทนำ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ 1. บรูไนดารุสซาลาม 2. ราชอาณาจักรกัมพูชา 3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย 4. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 5. มาเลเซีย 6. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 7. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ 8. สาธารณรัฐสิงคโปร์ 9. ราชอาณาจักรไทย 10. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความมั่นคงทางการเมือง การค้า เศรษฐกิจและการพัฒนาทางสังคมของประเทศสมาชิก (Asian Development Bank Institute, 2014) ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤติทางการเงินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำให้ประเทศสมาชิกมีแนวคิดริเริ่มสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจ โดยการจัดทำแผนการดำเนินงานในการร่วมมือระหว่างกรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ที่มีสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี เข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิก โดยทั้ง 13 ประเทศจะมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 2,000 ล้านคน หรือประมาณหนึ่งในสามของประชากรโลกและมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP ถึง 9 ล้านล้านเหรียญสหรัฐคิดเป็นร้อยละ 16 ของ GDP โลก (ศูนย์การเรียนรู้อาเซียน, ม.ป.ป.)

จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 อันดับแรก พบว่า อันดับ 1 คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงถึง 9,283,200 คน รองลงมาประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป จำนวน 8,079,100 คน ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 4,275,300 คน ประเทศออสเตรเลีย จำนวน 4,059,600 คน สาธารณรัฐเกาหลี จำนวน 4,011,400 คน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 2,964,200 คน ประเทศอินเดีย จำนวน 2,839,600 คน ประเทศไต้หวัน จำนวน 1,846,000 คน ประเทศรัสเซีย 1,834,600 คน และประเทศอื่น ๆ จำนวน 10,168,800 คน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานจังหวัดภูเก็ต, ม.ป.ป.) การสร้างรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญที่ก่อให้เกิดรายได้ให้แก่ประเทศสมาชิก เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคตลอดจนการฟื้นฟูและการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของนานาประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือในกลุ่มอาเซียนอย่างมีส่วนร่วมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยองค์ความรู้เพื่อสร้างจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว โดยพบว่ารายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย 5 อันดับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวประเทศไทยภาพรวม 9.04 ล้านล้านบาท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2563 พบว่า รายได้จากนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน สูงถึง 58.65% สหพันธรัฐรัสเซีย 11.83% ประเทศมาเลเซีย 11.79 % สหราชอาณาจักร 8.89% และประเทศญี่ปุ่น 8.83% (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), ม.ป.ป.) จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เข้ามาท่องเที่ยวที่ประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 และแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2568 ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557-พ.ศ. 2562 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ในปี พ.ศ. 2563 จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจาก 11,138,658 คน เหลือ 1,249,910 คน คิดเป็น 89% (จำนวนนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2563) และในปี พ.ศ. 2564 จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจาก 1,249,910 คน เหลือ 13,043 คน คิดเป็น 99% (จำนวนนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2563 - พ.ศ. 2564)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 และศึกษาปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อเสนอแนะการจัดทำแผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ของนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3
3. เพื่อศึกษาประเด็นที่ควรพิจารณาในแผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ในอนาคต

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎีเรื่องนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ คือแนวทางที่ภาครัฐกำหนดเป็นแนวทางในการบริหารจัดการประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายนั้นต่อสังคมและส่วนร่วมทั้งหมด ดังความหมายสาธารณะของ โทมัส ดาย (Dye, 1978) ให้ความหมาย นโยบายสาธารณะไว้ว่า กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะดำเนินหรือไม่ดำเนินก็ได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ไอร่า ชาร์คานสกี (Sharkansky, 1978) นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลหรือองค์กรรัฐทำขึ้น เช่น การสร้างกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

เจมส์ อี แอนเดอร์สัน (Anderson, 1975) นโยบายสาธารณะ คือ การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งที่เกี่ยวข้อง

สรุป คือ นโยบายสาธารณะคือกิจกรรมของรัฐบาลที่เลือกที่จะดำเนินหรือไม่ดำเนิน เพื่อแก้ไขปัญหาของสังคมและสิ่งที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ของรัฐบาลหรือองค์กรรัฐประชาชนในประเทศ นำไปสู่การตัดสินใจ เช่นการสร้างกฎหมายและการบริหารจัดการสาธารณะและการบริการสาธารณะต่าง ๆ ในสังคมที่กว้างขวางมากขึ้น

กระบวนการกำหนดนโยบาย

สัญญา เคนาภูมิ (2559) กล่าวถึง กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะสามารถแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนหลัก โดยปรับปรุงจาก: สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2543) ได้ดังนี้

- 1) การก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation): ขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและกำหนดนโยบายที่อาจก่อตัวจากความต้องการหรือปัญหาที่มีอยู่ในสังคม. 2) การเตรียมนโยบายและเสนอร่างนโยบาย (Policy Formulation): ขั้นตอนนี้เน้นการจัดทำแผนและร่างนโยบายโดยพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ

เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาหรือสนับสนุนการดำเนินการที่ต้องการ. 3) การอนุมัติ/ประกาศเป็นนโยบาย (Policy Adoption): หลังจากนโยบายถูกพัฒนาและร่างเสร็จสิ้น ขั้นตอนนี้เป็นการอนุมัติหรือประกาศเป็นนโยบายสาธารณะทางการ. 4) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation): ขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายที่อนุมัติมาใช้งานจริง ๆ และดำเนินการตามนโยบายนั้น. 5) การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation): หลังจากนโยบายถูกนำไปปฏิบัติ เกิดการประเมินผลเพื่อวัดผลสำเร็จและประสิทธิภาพของนโยบายนั้น ๆ 6) การปรับปรุงแก้ไขหรือการสิ้นสุด (Policy Revision or Termination): หากต้องการการปรับปรุง แก้ไข หรือยุตินโยบายเพื่อประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในรูปแบบที่ง่ายกว่านั้น สามารถรวมขั้นตอนแรกเป็น “การกำหนดนโยบาย” ขั้นตอนที่สองและสามเข้าด้วยกันเป็น “การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ” และขั้นตอนที่ห้าเป็น “การประเมินผลนโยบาย” ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนานโยบายสาธารณะและการบริหารจัดการสาธารณะในสังคมของเรา

สภาพปัญหาของนโยบายสาธารณะ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องถึงสภาพปัญหาของนโยบายสาธารณะ สามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นแรก คือ ปัญหาในการกำหนดปัญหานโยบายจะเป็นลักษณะของการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ไม่ได้ถูกกำหนดโดยสิ่งที่รัฐบาลต้องการทำเพียงอย่างเดียวแต่ถูกกำหนดโดยสิ่งที่รัฐบาลต้องไม่ทำอีกด้วย (สัญญา เคนาภูมิ, 2561) ประเด็นที่สอง คือ ปัญหาในการกำหนดวาระนโยบายเป็นลักษณะของการแข่งขันทางการเมืองที่สามารถแบ่งวาระสาธารณะออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ด้านสาธารณะ ประกอบด้วยประเด็นที่มีการบรรลุประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยสาธารณชนสามารถรับรู้ได้ในวงกว้าง (2) ด้านวาระแบบทางการเมือง ประกอบด้วยปัญหาเชิงนโยบายในเอกสารราชการ เช่น เอกสารทางนิติบัญญัติ เอกสารบัญชีรายการงานทางราชการ เป็นต้น (ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์ และ รุจิกาญจน์ สานนท์, 2563) และประเด็นสุดท้าย คือ ปัญหาในการตัดสินใจเลือกนโยบาย เป็นลักษณะการตัดสินใจเลือกนโยบายที่ผ่านกระบวนการทางความคิดและการวิเคราะห์ที่ต้องกระทำบนหลักวิชาการและภายใต้ระเบียบข้อบังคับของแต่ละหน่วยงาน

สรุปได้ว่า ประเด็นปัญหาในการตัดสินใจเลือกนโยบายมีองค์ประกอบที่หลากหลายปัจจัยที่อาจส่งผลให้การตัดสินใจเลือกนโยบายประสบกับปัญหาการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น การเลือกนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ การเลือกนโยบายภายใต้ภาวะย่อนแอกระหว่างผู้เลือกนโยบาย (นักการเมือง) และระบบราชการ (ข้าราชการ) ที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะนโยบายที่ถูกเลือกมาใช้ปฏิบัติจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้เนื่องจาก นโยบายเหล่านั้นอาจไม่เป็นที่ยอมรับของผู้นำไปปฏิบัติหรือไม่ได้รับจากสนับสนุนอย่างจริงจังจากทางภาครัฐ โดยประเด็นปัญหาในการตัดสินใจเลือกนโยบายที่หลากหลายจะส่งผลต่อการจัดทำตัวแบบนโยบายสาธารณะอันจะนำไปสู่กระบวนการขับเคลื่อนนโยบาย

แผนการท่องเที่ยวของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560-2564

แผนปฏิบัติการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท. ประจำปี พ.ศ.2560-2564 จัดทำขึ้นจากกรอบแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ: โมเดลประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564) จากการทบทวนวรรณกรรมแผนการท่องเที่ยว สามารถ

สรุปได้ดังนี้ 1) แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไทยให้มั่นคง มั่งคั่งและเป็นประเทศพัฒนา โดยการพัฒนามาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างรายได้ระดับสูง ผ่านทิศทางต่าง ๆ เช่น การสร้างความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาคน การสร้างโอกาส และการเสริมสร้างความเท่าเทียมทางสังคม เป็นต้น 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มุ่งหมายที่จะเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้มากกว่า 3 ล้านล้านบาท และประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมบูรณาการและสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สะท้อนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย 3) นโยบายรัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพและเน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและกระจายรายได้สู่ชุมชนและท้องถิ่น 4) โมเดลประเทศไทย 4.0 ฉบับนี้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้มีความเข้มแข็ง โดยใช้พลังประชารัฐร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจและบุคลากรระดับโลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งจากภายในและเชื่อมโยงไปสู่เศรษฐกิจโลก 5) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) มุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ให้ประเทศไทยอย่างยั่งยืน และกระจายรายได้สู่ชุมชน โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและการรักษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว 6) ปრაกฏการณ์การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีน นักท่องเที่ยวจีนกลายเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสำคัญในตลาดท่องเที่ยวโลก และมีแนวโน้มขยายตัวในระยะยาว เนื่องจากปรับฐานประชากรของจีนให้ชนชั้นกลางและมีการเติบโตของเศรษฐกิจที่เป็นอยู่อย่างต่อเนื่อง ทำให้รายได้ของชาวจีนปรับตัวดีขึ้น นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจีนมีจำนวนมากและมีแนวโน้มในการเดินทางต่างประเทศบ่อย ๆ ในตลาดท่องเที่ยวไทย เพื่อให้เห็นความยั่งยืนในเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ความเข้าใจและการดำเนินงานตามแผนการท่องเที่ยวเหล่านี้จะมีผลดีต่อเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในระยะยาวและระยะสั้นต่อไป โดยเฉพาะในการสร้างรายได้และสร้างโอกาสให้กับชุมชนและประชาชนในประเทศไทย และสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทยในระดับคุณภาพสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ ผลงานวิจัย ร่วมกับข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ วารสาร บทความวิจัย/บทความวิชาการ หนังสือพิมพ์ บทวิเคราะห์ข่าว และการสัมภาษณ์ มาสร้างคำอธิบายในลักษณะการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ และเอกสารชั้นทุติยภูมิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้กำหนดนโยบาย หรือผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของประเทศ จำนวน 4 คน 2) กลุ่มนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการภาคเอกชนผู้ลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวไทย-จีน จำนวน 3 คนและ 3) กลุ่มนักวิชาการเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์

การท่องเที่ยวของรัฐบาล จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งหมด 9 คน โดยมีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผ่านการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informants) ใช้แบบสอบถามการสังเกตและการทบทวนเอกสาร ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ และเอกสารชั้นทุติยภูมิ เพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ สรุปพร้อมอธิบายเชิงพรรณนาตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร นำเสนอเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการนัดวันเวลาเพื่อสัมภาษณ์ และเดินทางไปเข้าพบผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเองตามกำหนดทำการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ให้ครบ 9 คน เมื่อการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นผู้วิจัยได้ทำการถอดข้อมูลจากการจดบันทึกและบันทึกเสียง จากนั้นนำข้อมูลมารวบรวม เรียบเรียงและจัดกลุ่มตามประเด็นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์ในการศึกษามากที่สุดโดยจะทำการวิเคราะห์ผลในลักษณะการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และสรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัย

1. นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 พ.ศ. 2560 – 2564 จัดทำขึ้นมาพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับทิศทางกลไกการเปลี่ยนแปลงของโลกและการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาด การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ภาควิชาการทุกภาคส่วน และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในการรองรับนักท่องเที่ยว และแผนกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

1.2 การกำหนดนโยบายเกิดขึ้นจาก 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ประเด็นกระแสปัญหา กล่าวคือ ปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นจากผู้คนจำนวนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคม จนก่อให้เกิดการวิตกกังวลหรือการได้รับผลกระทบมาจากอิทธิพลบางอย่างจนเกิดประเด็นปัญหาในระยะยาวหรือกระแสปัญหาที่เกิดจากการทับถมของปัญหาจากระดับย่อยจนกลายเป็นภาวะวิกฤตที่มีอิทธิพลต่อการผลักดันสู่วาระนโยบาย ก่อนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย (2) ประเด็นกระแสการเมือง กล่าวคือ ภายในระบบราชการและระบบการเมืองที่อาจส่งผลกระทบเกี่ยวเนื่องกับกระแสอื่น ๆ โดยกระแสการเมืองจะมีอิทธิพลต่อการผลักดัน "วาระนโยบาย" ก่อนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย (3) ประเด็นกระแสนโยบาย เป็นกระแสที่เกิดขึ้นภายหลังจากกระแสปัญหาและกระแสการเมืองที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์เป็นกระแสนโยบายที่นำมา

เสนอและผลักดันให้เป็นวาระนโยบายจนสามารถจัดระเบียบวาระการตัดสินใจก่อนการออกนโยบายอย่างเป็นทางการ (4) เงื่อนไขด้านสังคมและสภาพแวดล้อม เป็นบริบทเฉพาะบางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับสถานการณ์ทางสังคมที่ไม่สามารถควบคุมได้และมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้ นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ต้องนำกระแสปัญหา กระแสการเมือง กระแสนโยบาย และเงื่อนไขด้านสังคมและสภาพแวดล้อม มากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการการกำหนดนโยบายเพื่อให้นโยบายที่กำหนดออกมานั้นสอดคล้องกับปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน การสร้างโอกาสการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้ ส่งเสริมการจ้างงาน และสร้างอาชีพให้แก่ชุมชนด้วยการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ด้วยวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และการติดตามผลการดำเนินงาน ดังนั้น กระบวนการการกำหนดนโยบายจึงเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญในการนำมาใช้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ กลไกการดำเนินยุทธศาสตร์ แนวทางการขับเคลื่อนแผนการดำเนินงานสู่การปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติอันจะนำไปเป้าหมายความสำเร็จในอนาคต

2. ปัญหา อุปสรรคของนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 พบว่า มี 5 ประเด็นดังนี้

2.1 ปัญหา อุปสรรคทางการเมืองที่ออกมาตรการเพื่อป้องกันโรคระบาด Covid-19 ด้วยการสั่งห้ามบินเข้าประเทศ การสั่งล็อกดาวน์ นโยบายโควิดเซตซีโร่ และนโยบายการกักตัวจากรัฐบาลสาธารณสุขประชาชนจีนและรัฐบาลราชอาณาจักรไทย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจีนต้องหยุดชะงักการออกเดินทางท่องเที่ยวจากมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ จากจำนวนนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2562 สูงถึง 11,138,658 คน และลดลงใน พ.ศ. 2563 เหลือ 1,249,910 คน คิดเป็น 89% จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่หายไป

2.2 ปัญหานโยบายและความร่วมมือส่งผลต่อนโยบายที่กำหนดออกมาเป็นแผนงานและแนวทางในการปฏิบัติงานที่กำหนดโดยชนชั้นผู้นำประสบกับปัญหาที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงในบางส่วน เช่น ตามแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ไม่มีทรัพยากรเพียงพอต่อการรองรับนโยบายของภาครัฐ ส่งผลให้บางนโยบายไม่ได้นำมาใช้ปฏิบัติจริงในบางพื้นที่

2.3 ปัญหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมส่งผลต่อการท่องเที่ยวไทยเพราะบุคลากรที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวไทยยังขาดทักษะด้านภาษาจึงต้องพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในระดับผู้ปฏิบัติงานที่ให้บริการนักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อให้การบริการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเข้าถึงความต้องการของลูกค้าได้อย่างแท้จริง เช่น ต้องจัดอบรมด้านภาษาให้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและสามารถเข้าถึงได้เพื่อให้ผู้ที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้เข้าใจ

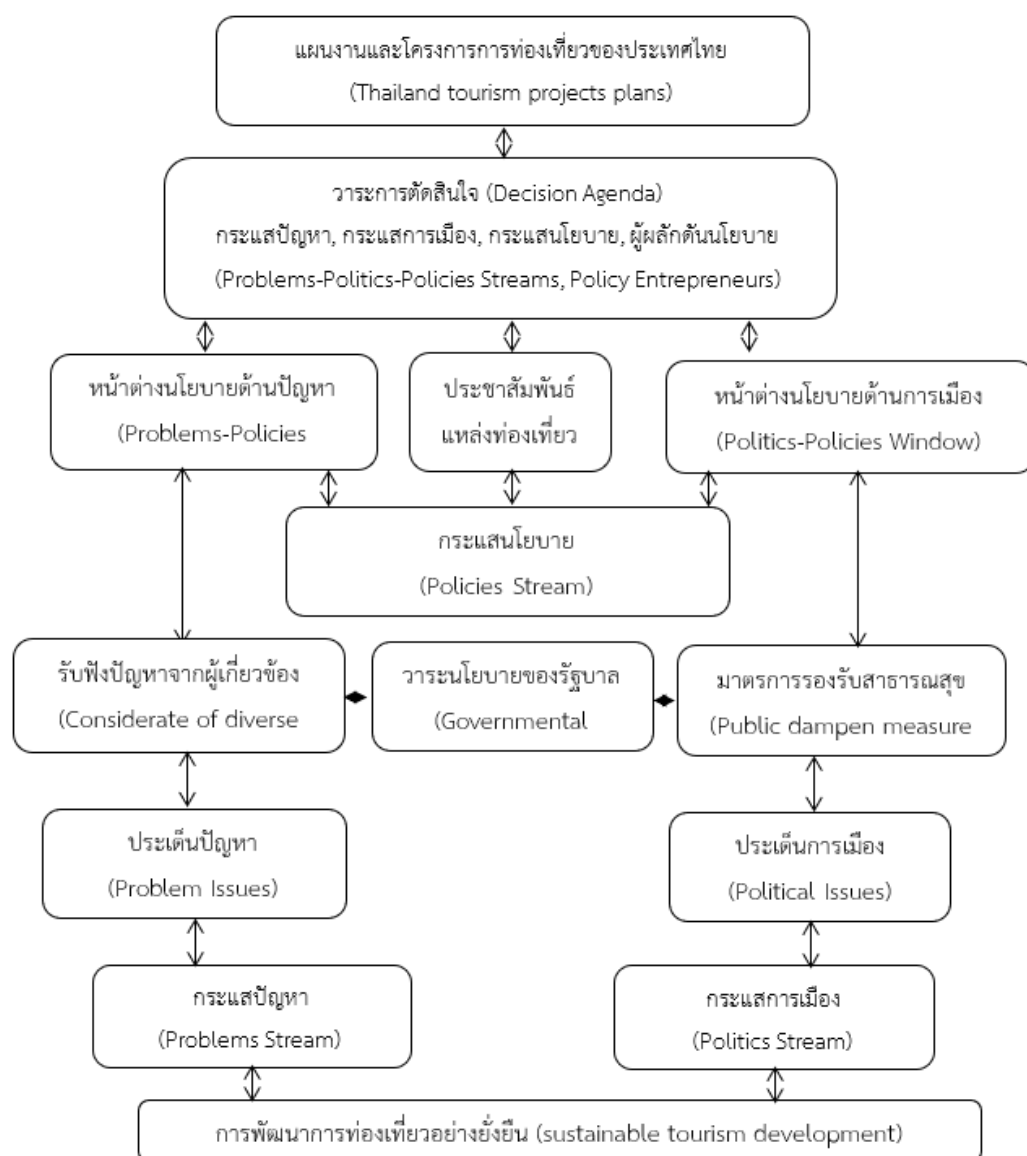
2.4 ปัญหาของข้อแตกต่างของแต่ละประเทศส่งผลต่อเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลจากการตัดสินใจเพื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศต่าง ๆ เนื่องจากกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อห้ามต่าง ๆ ลักษณะนิสัยประจำชาติ วิถีชีวิตและข้อห้ามในเชิงวัฒนธรรมอาจส่งผลต่อรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวต่างชาติและส่งผลต่อการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของแต่ละประเทศอีกด้วย เช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่มีบางประเทศ เช่น บรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐ

มาเลเซีย และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เด็ดขาดอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวบางรายที่ชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลือกที่จะไม่ไปท่องเที่ยวในประเทศดังกล่าว

2.5 ปัญหาความเข้าใจและการยอมรับนโยบายของผู้กำหนดนโยบายส่งผลต่อปัญหาความเข้าใจและการยอมรับนโยบายของผู้กำหนดนโยบายเป็นอีกปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการนำไปปฏิบัติที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นนโยบายที่กำหนดจากบนลงล่าง (top down) ที่ให้ความสำคัญต่อตัวผู้กำหนดนโยบายว่าสามารถกำหนดนโยบายที่สามารถใช้เป็นแนวทางนำไปสู่ความสำเร็จที่มุ่งพัฒนาข้อเสนอแนะนโยบายในการนำมาใช้ปฏิบัติมากกว่าการปรับเปลี่ยนนโยบายจากสภาพปัญหาส่งผลให้นโยบายบางนโยบายไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง

3. แผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ในอนาคต ขอเสนอแผนงานดังนี้

แผนงานและโครงการการท่องเที่ยว

ภาพ 1 แผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3

จากภาพที่ 1 แผนงานและโครงการการท่องเที่ยวในอนาคตควรพิจารณาจาก 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ประเด็นกระแสปัญหา จากผู้คนจำนวนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคม จนก่อให้เกิดการวิตกกังวลหรือการได้รับผลกระทบมาจากอิทธิพลบางอย่างจนเกิดประเด็นปัญหาในระยะยาวหรือกระแสปัญหาที่เกิดจากการทับถมของปัญหาจากระดับย่อยจนกลายเป็นภาวะวิกฤตที่มีอิทธิพลต่อการผลักดันสู่วาระนโยบาย ก่อนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย (2) ประเด็นกระแสการเมือง ที่อาจส่งผลกระทบเกี่ยวกับกระแสอื่น ๆ โดยกระแสการเมืองจะมีอิทธิพลต่อการผลักดัน "วาระนโยบาย" ก่อนเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย (3) ประเด็นกระแสนโยบายควรพิจารณาจากกระแสนโยบายภายนอก รวมถึง เช่น นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศคู่แข็ง กระแสนโยบายประเทศต้นแบบการจัดการท่องเที่ยว เสริมด้วยกระแสภายในเรื่องด้านสังคมและสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่ ค่านิยมและวัฒนธรรมรวมด้วย

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ต้องนำกระแสปัญหา กระแสการเมือง กระแสนโยบาย และเงื่อนไขด้านสังคมและสภาพแวดล้อมมาใช้กำหนดเป็นแนวทางสร้างกระบวนการกำหนดนโยบาย เพื่อให้ให้นโยบายที่กำหนดออกมานั้นสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน (หยี่ฟาง แซ่ฟาง, 2564) โดยเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในภาพรวมของ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้นจากนโยบายที่เกิดจากสภาพปัญหาที่แท้จริงเพราะนโยบายที่นำไปปฏิบัติจะเข้าไปแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่น เกิดกระจายรายได้ไปยังแหล่งชุมชนและเกิดประโยชน์แก่สังคมในด้านการสร้างงาน สร้างอาชีพและประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้แรงงานจึงส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีผลการตอบรับที่ดี (พิชญะ ชาญณรงค์, 2556) โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จจะประกอบด้วยปัจจัยด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกิดขึ้นจากมาตรการทางการเมืองและสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ในช่วงที่เกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่ (COVID-19) มีมาตรการการจำกัดการเข้าประเทศและล็อกดาวน์ประเทศส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเป็นจำนวนมาก และอาจก่อให้เกิด ความขัดแย้งอย่างใดอย่างหนึ่งในสังคม หมายถึง นโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นอาจก่อให้เกิด ผลกระทบต่อบุคคล (มนตรี บุญจรัส, 2566) ดังนั้น การแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการในการกำหนดนโยบายจะต้องสร้างกระบวนการตัดสินใจด้วยการระบุปัญหา การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การศึกษาข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเพื่อใช้ออกแบบทางเลือกนโยบาย การวิเคราะห์ทางเลือก การจัดทำร่างนโยบายเสนอแนะกลยุทธ์ในการดำเนินนโยบายและการอนุมัติและประกาศเป็นนโยบายตามลำดับ

2. ปัญหา อุปสรรค ของนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ปัญหา อุปสรรค ทางด้านข้อจำกัดของประเทศไทยและประเทศจีนที่ส่งผลให้การเดินทางออกมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีนต้องหยุดชะงัก (ไทยพับลิก้า, 2563) เพราะรัฐบาลจีนสั่งห้ามไม่ให้บริษัท

ท่องเที่ยวจีนขายทัวร์ในประเทศและต่างประเทศเพื่อสกัดการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) และบังคับใช้มาตรการ COVID เป็นศูนย์ (Zero-COVID) จนกลายเป็นอุปสรรคในการเดินทางระหว่างประเทศ ประกอบประเทศไทยสั่งปิดน่านฟ้าเดินทางทางอากาศเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาด COVID-19 โดยห้ามอากาศยานขนส่งคนโดยสารทำการบินเข้าประเทศไทยเป็นชั่วคราวตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2563 นักท่องเที่ยวจีนลดลงเป็นจำนวนมาก

2.2 ปัญหา อุปสรรค นโยบายและความร่วมมือที่กำหนดออกมาเป็นแผนงานและแนวทางในการปฏิบัติงานโดยชนชั้นผู้นำส่งผลให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงในบางส่วน (สุปราณี ธรรมพิทักษ์, ม.ป.ป.) เพราะนโยบายไปสู่การปฏิบัติแบบบนลงล่าง (Top Down Approach) จะเน้นไปที่ความสามารถหรือศักยภาพของผู้มีบทบาทหน้าที่ในการตัดสินใจที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน รวมทั้งทำหน้าที่ของการควบคุมโดยเฉพาะในขั้นตอนของการควบคุมการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติตามแนวทางที่ได้มีการเสนอแนะตามมาตรการที่กำหนดไว้ที่โดยอาศัยปัจจัยนำเข้า (Inputs) และปัจจัยนำออก (Outputs) จากการตีความการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติส่งผลให้การกำหนดนโยบายเกิดจากชนชั้นผู้นำที่ไม่ได้สัมผัสกับปัญหาที่แท้จริง นโยบายที่กำหนดออกมาบางส่วนจึงไม่สามารถนำมาใช้ได้เต็มประสิทธิภาพ

2.3 ปัญหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ยังขาดทักษะด้านภาษา (สุภาพร เจริญสุข และคณะ, (2561) มีความจำเป็นอย่างมากในการท่องเที่ยวไทยเพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนมากจะสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ว่าจะเป็นเพื่อการฟัง การสื่อสาร และการประสานงานด้านการท่องเที่ยวเพราะหากผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวยังขาดทักษะด้านภาษา (ณัฐธิดา โพธิ์ปี, 2561) และขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญทางด้านภาษาต่างประเทศจะส่งผลต่อการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติและถือเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญยิ่งของการท่องเที่ยวไทย

2.4 ปัญหาของข้อแตกต่างของแต่ละประเทศส่งผลต่อเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลจากการตัดสินใจเพื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว (กฎหมายอาเซียน, ม.ป.ป.) โดยข้อแตกต่างที่ได้เปรียบของประเทศไทยที่ด้านสังคมและวัฒนธรรมจากทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทะเล ภูเขา อุทยานแห่งชาติ หรือจะเป็นการท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิงที่มีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นสวนสนุก โรงละคร แหล่งช้อปปิ้ง และสถานบันเทิงต่าง ๆ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับ ตั้งแต่นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงที่สามารถใช้จ่ายในระดับหรูหราก็จนถึงนักท่องเที่ยวที่มีงบประมาณจำกัด จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นศูนย์รวมแหล่งท่องเที่ยวที่ครบวงจรของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยก่อนจะเดินทางต่อไปยังประเทศข้างเคียงได้อีกด้วย

3. แบบการกำหนดวาระพิจารณาเพื่อนำมาสร้างตัวแบบวาระพิจารณาแผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างกระแสปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่ยังขาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มผู้ประกอบการเอกชน กิจกรรมวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม ภาคประชาชน ภาคชุมชน และกระแสการเมืองจากกฎระเบียบข้อบังคับการเดินทางของแต่ละประเทศในช่วงที่เกิดโรคระบาด COVID-19 ในการที่จำกัดเที่ยวบินและการเดินทางเข้าออกประเทศเพราะหวาดระแวงการแพร่เชื้อของโรคระบาด COVID-19 และมาตรการรองรับด้านสาธารณสุข ผ่านเข้าสู่กระบวนการของกระแสนโยบายที่จะต้องนำกระแสปัญหาและกระแสการเมืองมา

วิเคราะห์ร่วมกันเพื่อร่างเป็นกระแสนโยบายอันจะนำไปสู่การเริ่มขั้นตอนแรกที่เชื่อมโยงถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการกำหนดตัวแบบวาระพิจารณาที่มีกระบวนการการสังเคราะห์ปัญหาเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแบบเพื่อแก้ไขปัญหา (ประสงค์ชัย เศรษฐสุริวิชัย, 2558) การวิเคราะห์ถึงความโน้มเอียงทางสังคม (Societal Predisposition) ก่อนเป็นอันดับแรก ต่อมานำตัวแบบพหุกระแส (กระแสปัญหา กระแสการเมือง กระแสนโยบาย) มาวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนสำคัญต่อการเข้าสู่วาระนโยบาย รวมไปถึงการวิเคราะห์ว่าใครเป็นผู้ผลักดันนโยบาย (Policy Entrepreneurs) มีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อนโยบายเป็นลำดับสุดท้ายจึงจะทำให้หน้าต่านโยบายเปิดออกและเข้าสู่วาระการตัดสินใจ (Decision Agenda) ซึ่งหากเทียบเคียงกับบริบททางการเมืองไทยแล้วจะหมายถึงกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเข้าสู่วาระนโยบายนั่นเอง ดังนั้น ตัวแบบวาระพิจารณาจึงเป็นตัวแบบที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นตัวแบบแผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการกำหนดแผนงานและโครงการการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. รัฐบาลควรเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นของการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทย และนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดเป็นวาระพิจารณาเพื่อให้นโยบายที่กำหนดออกมาเป็นนโยบายที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหา ส่งเสริม หรือกระตุ้นการมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. รัฐบาลควรส่งเสริมหน่วยงานหรือผู้ดำเนินงานมีความเข้าใจถึงแผนงาน โครงการและกิจกรรมของการท่องเที่ยวของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ให้เข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายมีความราบรื่นและเป็นไปตามเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย
3. รัฐบาลควรนำปัญหา อุปสรรคเกิดขึ้นในกระแสการเมืองและกระแสปัญหาที่ส่งผลกระทบในวงกว้างมาร่วมวิเคราะห์เพื่อใช้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. รัฐบาลควรนำข้อมูลด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีนมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทางภูมิประเทศประเทศและจุดเด่นทางอัตลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความพึงพอใจมาร่วมในการพิจารณาแผนงานและโครงการของการท่องเที่ยวไทยที่มาร่วมวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน โครงการเกี่ยวกับท่องเที่ยวของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนบวก 3 ได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน
2. การวิเคราะห์ความสำเร็จของการอบรมแผนงานและโครงการท่องเที่ยวของประเทศไทย

3. การวิเคราะห์ผลกระทบการเมืองและปัญหาที่มีผลต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยและนักท่องเที่ยวชาวจีน

เอกสารอ้างอิง

- กฎหมายอาเซียน. (ม.ป.ป.). *ความเป็นไปได้ที่ไทยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอาเซียน*. ค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.lawforasean.krisdika.go.th/Content/View?Id=173&Type=1>
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานจังหวัดภูเก็ต. (ม.ป.ป.). *ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน*. ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2565, จาก https://www.phuket.go.th/webpk/file_data/asian/01.pdf
- ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์, รุจิกาญจน์ สานนท์. (2563). ภาวะผู้นำการบริหารในภาวะวิกฤติสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(2), 105-108.
- ไทยพับลิกา. (2563). *การหยุดชะงักครั้งใหญ่จากไวรัสโควิด-19 ทำให้โลกสูญเสียนักท่องเที่ยวจีน 150 ล้านคน*. ค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://thaipublica.org/2020/02/pridi181/>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *จีนเปิดประเทศ: โอกาสและความเสี่ยง*. ค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256601134GlobalTrend_chinareopen.aspx
- ณัฐธิดา โพธิ์ปี. (2561). *ปัญหาและอุปสรรคในการขยายตลาดท่องเที่ยวเมืองรอง สำหรับนักท่องเที่ยวตลาดรัสเซีย กรณีศึกษา: จังหวัดพิษณุโลก (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสงค์ชัย เศรษฐสุริวิชัย. (2558). การศึกษาการเข้าสู่วาระนโยบาย: วิเคราะห์ตัวแบบพหุกระแสและการนำไปใช้. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 7(3), 301-331.
- พิชญา ชาญณรงค์. (2556). *การนำนโยบายการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไปปฏิบัติในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนตรี บุญจรัส. (2566). การกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาลไทย. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(3), 269
- ศูนย์การเรียนรู้อาเซียน, *กรมการปกครองท้องถิ่น*. (ม.ป.ป). *อาเซียน + 3*. ค้นเมื่อ 29 กันยายน 2566, จาก <http://asean.dla.go.th/public/index.do?ms=1695968080480>
- สัญญา เคนาภูมิ. (2559). การกำหนดนโยบายสาธารณะ : ทฤษฎี และกระบวนการ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 7(2), 104.
- สร้อยตระกูล (ตียานนท์) อรรถมานะ. (2543). *สาธยายบริหารศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2561). กระบวนการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะภายใต้กรอบแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 6(2), 6-8.

- สุปราณี ธรรมพิทักษ์. (2561). มุมมองเชิงทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ. *รวมสาร*, 16(2), 501-518.
- สุภาพร เจริญสุข และคณะ. (2561). ปัญหาและความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษของพนักงานขายทัวร์ในจังหวัดตรัง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(28), 256-269.
- หยีฟาง แซ่ฟาง. (2564). การนำนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารศิลปการจัดการ*, 5(1), 134-149
- Anderson, J. E. (1975). *Public Policy Making*. New York: Holt , Wiston & Rinrhart.
- Asian Development Bank Institute. (2014). *ASEAN 2030 toward a borderless economic community*. Japan: Asian Development Bank Institute (ADBI).
- Dye, T. R. (1984). *Understanding Public Policy. Englewood Cliffs*. New Jersey: Prentice -Hall, Inc.
- Edwards III, G. C. & Sharkansky, I. (1978). *The Policy Predicament: Making and Implementing Public Policy*. San Francisco: Freeman and Co.